

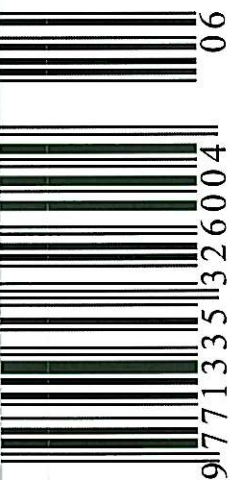
ARCH

ARCH O ARCHITEKTÚRE A INEJ KULTÚRE WWW.ARCHNET.SK 60,- SK/KČ

ARCH 06/07

ARCHITEKTÚRA KULTÚRY

BKPŠ: NOVOSTAVBA SND | A. BIRO: MESTSKÁ KNIŽNICA
GOCZOŁOWIE - GRABCZEWSKY: PALEOLONTOLOGICKÝ PAVILÓN
ATTILA F. KOVÁCS: MIESTO PAMÄTE | MALÉ STAVBY V BRDÄRKE
ATELIER TIŠNOVKA: ROZHLEDNA VLADIMÍRA MENŠÍKA
IGOR ČIERNY: PRÍSTAVBA PLAVÁRNE | K. F. A.: VIDOR PALACE
PAGÁČ - POLÁK - REZNÍK: POLYFUNKČNÝ DOM

hlavu", hraje kromě atraktivity zadání významnou roli též výše udělovaných cen a odměn. Jako předseda České komory architektů mohu říci, že soutěž, která by v ČR měla ve vztahu k řešenému úkolu tak nízké ceny, by nebyla Komorou vůbec prohlášena za regulerní, na druhou stranu vím, že na Slovensku soutěží přibývá jen pozvolna a situace pro jejich ovlivňování je trochu jiná. Je mi líto, že na úspory ve výši udělených cen doplatil především vyhlášovatel, a to nižším počtem posuzovaných návrhů. Po formální stránce byly soutěžní podmínky velmi dobré a je vidět, že jak vyhlášovatelé, tak Slovenská komora architektů jsou profesionálové. Již po prvních prohlídkách návrhů, následujících po nezbytných administrativních formalitách, bylo zřejmé, že byly doručeny dvě kvalitativně odlišné skupiny návrhů. Návrhy, které postoupily do druhého kola, byly o třídu lepší než ty, co nepostoupily. Myslím, že je pro vyhlášovatele zajímavé, že v kvalitnějších návrzích byly zastoupena tři dosti rozdílná pojetí míry a způsobu využití území.

Porota podrobně prodiskutovala urbanistické vztahy – výrazné hradní bralo s kompaktní zástavbou je tradičně v kontrastu s nízkou nivou pravého břehu. Princip „průhlednosti“ do nivy byl jeden z důležitých aspektů diskuse. Porota se shodla, že důležitá je podpora průchodnosti areálu z Petržalky na břeh Dunaje přímo proti hradu a dále po nábřeží a Novém mostě do centra Bratislavy. Byla potvrzena správnost návaznosti nově koncipovaného veřejného prostoru na polohu stávajícího přemostění dálnice. Porotci vyjádřili názor, že říční most z INCHEBY k hradu v jakémkoliv provedení není potřebný; lanovka by naopak mohla být vítanou turistickou atrakcí, která by mohla motivovat návštěvníky k zaparkování auta na pravém břehu a tím odlehčit centru. Porota se neshodla v názoru na vhodnost nynějšího pěšího „obchvatu“ kolem jihovýchodní části areálu, což ale při hodnocení návrhů nesehrálo žádnou roli. Z hlediska měřítka a architektonického výrazu porota považovala za vhodnou velkorysost a snahu vytvořit přiměřenou protiváhu levému břehu při zachování kompozice kontrastu bralo – niva. Nezanedbatelnou částí bylo posouzení míry „výtežnosti“ pozemku. Vyhlášovatelem soutěže byl soukromý investor a jeho naprosto legitimní zájem je na užívání svého majetku vydělat. Architektonicko-urbanistické řešení, které by mu to neumožnilo, by prostě nevzniklo. Porota měla po celou dobu práce na mysli praktickou využitelnost výsledků soutěže a chtěla svým rozhodnutím

dát jasnou informaci, co se má stavět. Dva z návrhů byly jednoznačně kvalitní, kultivované, oba rozvoje schopné, ale vyjadřovaly jiný názor na míru uplatnění výstavních aktivit. Porota se v této situaci jednomyslně rozhodla udělit první cenu sníženou a druhou zvýšenou a dát tak vyhlášovateli možnost rozhodnout se, kterou z podnikatelských aktivit upřednostní. Další návrhy, rovněž dobré, ale o poznání slabší porota odměnila za použití peněz pro třetí cenu a odměny. Pro vyjádření rozdílu úmyslně neudělila třetí cenu.

Na závěr k jednotlivým návrhům

Návrh, který porota ocenila nejvýše, v sobě výborně spojil výše uvedené urbanisticko-kompoziční principy a silný architektonický koncept s vysokou mírou využití pozemku. Hlavní důraz je na development jedinečného území, výstavní činnost zůstává zachována v rozsahu přiměřeném potenciálu území. Porota doporučila tento návrh realizovat.

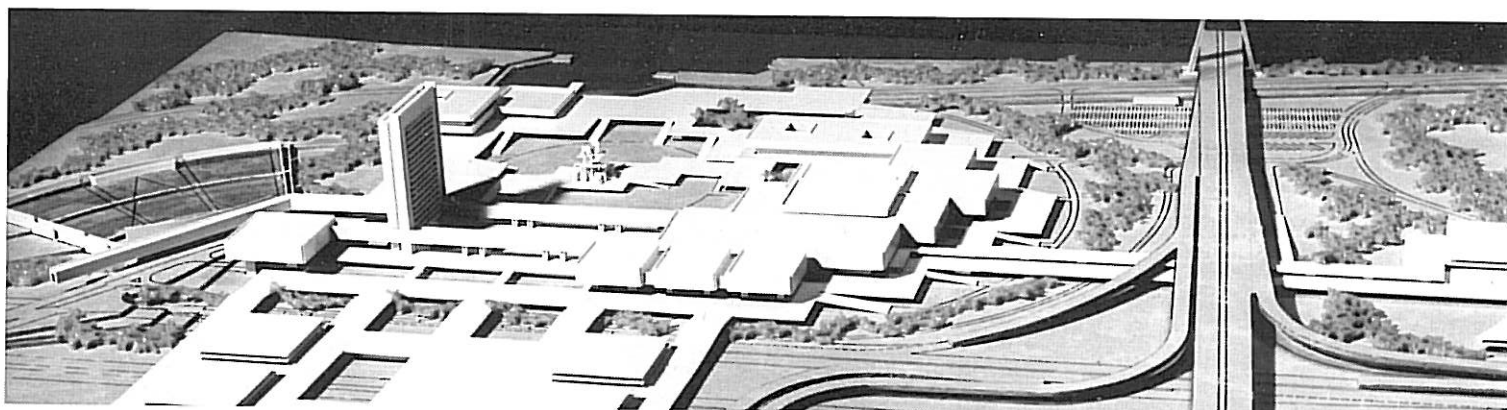
Návrh na druhém místě je z hlediska developmentu méně odvážný, a porota konstatovala, že v případě, že by investor upřednostnil rozvoj výstavních aktivit před podnikáním s realitami, je tento návrh vhodným a velmi kultivovaným. Navržená forma má velkou šanci na úspěch.

První z odměněných návrhů zaujal silným konceptem a detail kostky hotelu proti kostce hradu byl hodnocen pozitivně. Praktická realizace by však byla pravděpodobně těžko financovatelná.

Na druhém z odměněných návrhů porota ocenila návrh velkorysého veřejného a poloveřejného mall-u na spojnici jsoucího přemostění dálnice a hradu.

Diskuse poroty za přítomnosti experta z radnice potvrdily, jak investiční záměry jednoho ze soukromých subjektů ovlivní tvář i funkci celé části města. Investor, který by se staral prvooplánově jen o své zájmy, by mohl citlivý organismus města poškodit, degradované prostředí i vztahy by následně poškodili i jej samotného. Proto je nutno ocenit osvěcenost majitelů a zástupců INCHEBY, kteří zorganizováním soutěže vytvořili podmínky pro řešení nejen svých, ale i městských problémů. Vzájemné porozumění a nejlépe jednota mezi lidmi je jedinou cestou k úspěchu. Je na nás architektech, abychom to v našem oboru zdůrazňovali, a na statní i místní správě, aby poskytla iniciativním vyhlášovatelům soutěží, které jsou nenahraditelným prostředkem vyjasňování postojů, všemožnou podporu.

Dalibor Borák

INCHEBA

VÝSTAVISKO
V BRATISLAVE-PETRŽALKE

História viacúčelového výstavného zariadenia v Petržalke, dnes známeho ako Incheba, sa začala už pred 34 rokmi. Roku 1973 Ministerstvo výstavby a techniky zvolilo za realizátora projektovú úlohu výstavby výstavniska na pravom brehu Dunaja ateliér architekta Dedečka. Na základe územného plánu zóny medzi Novým mostom a JV hranicou pásma pečenských zdrojov od J. Chovanca a S. Talaša sa architekt zhostil úlohy s veľikáštvom jemu vlastným.

„Nadriadenou myšlienkou projektu je vybudovanie moderného centra Bratislavy, ktorého prvou stavbou je viacúčelové výstavné zariadenie.“ /1/ Dedeček, vychádzajúci z tejto filozofie, sa snažil vytvoriť areál, ktorý by zahŕňal nielen výstavné plochy, ale aj priestory pre kultúrne a športové podujatia či administratívne a ubytovacie priestory. Hranice tohto „megaareálu“ mali siahať od Dunaja temer až k hraničnému prechodu Berg. Z troch plánovaných stavebných etáp, ktoré mali trvať až 25 rokov, sa po schválení ministerstvom v roku 1975 začalo s realizáciou výškového budovy Incheby a priestorov výstavniska. No už počas realizácie tejto časti sa ukazoval Dedečkov ambiciózný plán, rátajúci napríklad s výstavbou amfiteátra pre 25 000 divákov, osobného riečneho prístavu či zavesenou železnicou, v podmienkach upadajúcej socialistickej ekonomiky ako nereálny.

A tak v polovici osemdesiatych rokov začal so svojim ateliérom projekt prepracovávať. Nový návrh zdal sa byť už reálnejší, ekonomicky využíval priestor bez toho, aby zamýšľané „moderné centrum Bratislavy“ /2/ prišlo o najdôležitejšie časti. Zachovával si aj určené priority, a to diferencovanie do prevádzkových rovín, terasové usporiadanie hmôt a celkové horizontálne komponovanie v kontraste s vertikálou vežiaku Incheby. Najzaujímavejšou časťou projektu bol krytý štadión, ktorý mal mať flexibilný interiér, podobne ako kongresová sála – dnešná Expo aréna. Ani jednu sa mu však nepodarilo zrealizovať. Po zamatovej revolúcii sa mesto rozhodlo pre rekonštrukciu štadiónu O. Nepelu a výstavbu menšej haly v Dúbravke. Bratislava aj preto dodnes nemá športovú halu s parametrami potrebnými na usporiadanie svetových športových podujatí.

Po roku 1989 sa pokračovalo len na dostavbe rozostavaných častí. Expo aréna, jediná väčšia sála v areáli vhodná na kultúrne podujatia, nebola dokončená podľa Dedečkovho projektu. Nový majiteľ firmy Incheba zmenil aj architekta, ktorý neakceptoval pôvodný projekt. V sále sa nezrealizoval akustický strop, ani posuvné hľadisko. Nekoncepcionálne zásahy postihli celý pôvodný zámer architekta. Boli pristavané nové objekty výstavných hál priamo na terén do priestoru pôvodnej technickej prevádzkovej zóny, čím sa narušilo diferencovanie na prevádzkové roviny. Rovnako nešťastné sa zdá byť aj ich nekorešpondujúce výtvarné riešenie.

Priestor petržalského výstavniska má veľký potenciál a aj napriek nedoriešeným fragmentom je bohato navštevovaný. Jeho dostavba a rekonštrukcia je pre jeho lepšie fungovanie nevyhnutná. Dúfajme, že súťaž prinesie aj realizačné výsledky, z ktorých sa splní pôvodná idea moderného centra kultúrneho a obchodného života Bratislavy.

Peter Szalay

Foto: archív V. Dedečka

Poznámky:

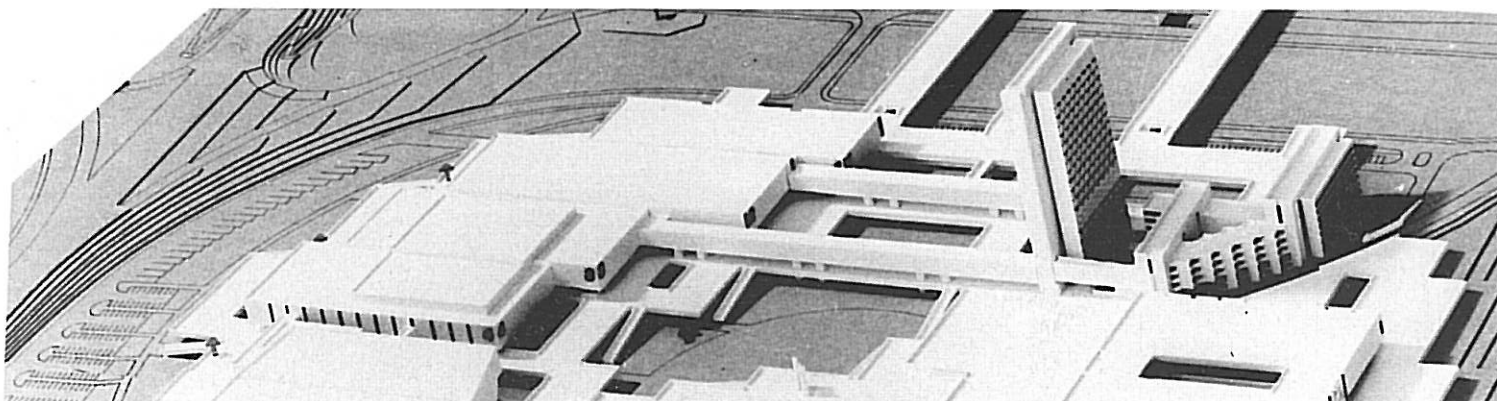
1 Citát V. Dedečka pochádzajúci z televízneho scenára, z produkcie STV. Vedúci redaktor FERKO, M., réžia BEDERKA, F.: Ekonomický magazín – Incheba na druhý breh, STV Bratislava, 1984, s. 4.

2 Tamtiež

SÚŤAŽ NA PRESTAVBU

Je potešiteľné, že významný subjekt – INCHEBA BRATISLAVA – zvolil pro prověřeni svého záměru využít lépe pozemky na břehu Dunaje architektonickou soutěž. Ta je nejefektivnějším způsobem, jak za pro vyhlásovatelů přijatelných podmínek získat množství informací a často i nových pohledů na věc. Architektonická soutěž je navíc velmi objektivní a transparentní.

Byl jsem poctěn, když jsem byl vyzván k účasti v porotě. Poté, co jsem byl porotcem v urbanistické soutěži na prostor u Nového mostu, jsem měl podrobně prostudované místní poměry a různé pohledy na nový rozvoj Petržalky. Vzhledem k nesporné hodnotě pozemků v blízkosti samého středu Bratislavy a neobyčejné atraktivitě polohy proti hradu, byla porota, ale zejména zástupci vyhlásovatelů, zklamáni malým počtem zaslaných soutěžních návrhů i úrovní některých z nich. Osobně se domnívám, že v době, kdy mají architekti na Slovensku, v Česku či Maďarsku „práce nad

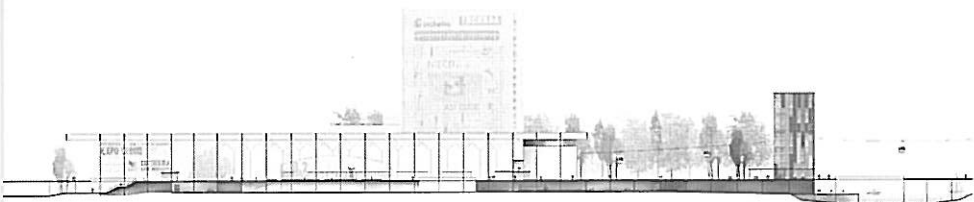
ODMENA: NUNC ARCHITECTES, ATELIÉR JAKUBÍK

JAKUB JAKUBÍK, LOUIS PICCON, KATIA GROH, JURAJ JAKUBÍK, BARBARA JAKUBÍKOVÁ

www.juraj-jakubik.eu/incheba.html

SITUÁCIA

REZ

